

KORRALDUS

Keskkonnaloa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Arvestades Rápina Vallavalitsuse (registrikood 75025503, aadress Põlva maakond, Rápina vald, Rápina linn, Kooli tn 1, 64504) 23.08.2021 esitatud vee erikasutuse keskkonnaloa taotlust ja võttes aluseks veeseaduse § 187 p 8, p 17, § 191 lg 1, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 1 p 1, haldusmenetluse seaduse § 61 lg 1 ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 3 lg 1 p 1, § 6 lg 1 p 17, § 9 lg 1, § 24 lg 1⁵, otsustan:

1.1. Anda Rápina Vallavalitsusele (registrikood 75025503, aadress Põlva maakond, Rápina vald, Rápina linn, Kooli tn 1, 64504) tähtajaline vee erikasutuse keskkonnaluba nr KL-524569 Põlva maakonnas Rápina vallas Ruusa külas Puhkeniidu (kinnistu number 9188750, katastritunnused 70701:001:0604 ja 70701:001:0605) kinnistutel Võhandu jõe (VEE1003000) endise harujõe süvendamiseks mahuga kuni 3900 m³ ja kaldajoone muutmiseks Ruusa küla puhkeala rajamise eesmärgil. Vee erikasutuse keskkonnaluba antakse kehtivusega kuni 01.03.2028.

1.2. Määrata vee erikasutuse keskkonnaloaga nr KL-524569 töökorralduslikud meetmed ja tingimused vee erikasutuse mõju vähendamiseks (keskkonnaloa tabel V16):

1.2.1. Võhandu jõe endisest harujõest sette eemaldamise töid tuleb teostada ajavahemikus 01.11-01.03.

1.2.2. Liigse heljumi Võhandu jõkke sattumise vältimiseks tuleb endisest harujõest sette eemaldamise töid teha madalveeperioodil ja vältida töötamist kestvate vihmade ajal ja järel.

1.2.3. Endise harujõe suudme ja Võhandu jõe põhijõe vahele tuleb rajada tööde ajaks tõkketamm või sulundsein, et vältida vee-elustiku sattumist harujõkke ning töödega kaasneva heljumi kandumist Võhandu peajõkke.

1.2.4. Võhandu jõe vana harujõe settest puhastamise juurde tuleb kaasata arheoloog, kelle juhendamisel setet eemaldatakse.

1.2.5. Võhandu jõe kaldale ladustatud sete tuleb stabiliseerida ja nõrutada nii, et sete ei valguks Võhandu jõkke.

1.2.6. Tööde käigus kaevetehnikasse sattunud kalad tuleb tõsta märgade kätega või kahvaga haarates tagasi Võhandu peajõkke.

1.2.7. Ruusa puhkealale ladestatud sette katmiseks vajalik mineraalpinnas (mahus 1000-

1200 m³) tuua eelistatult karjäärast.

1.2.8. Kui puhkeala täiteks kasutatakse 65 Võru-Räpina tee Kirmsi-Räpina lõigu rekonstrueerimistöödest ülejäänud pinnast, tuleb eelnevalt pinnases analüüsida naftasaaduste (süsivesinikud C10–C40, summa), plii (Pb), antratseeni, bromodifenüüleetriite ja tributüülina ühendite sisaldusi, et vältida ohtlike ainete sattumist Võhandu jõkke (leostumisel pinnasest). Analüüsid peavad olema tehtud enne täitepinnase ladustamist tööalale.

1.2.9. Tööde teostamisel tuleb pidevalt jälgida tehnika korrasolekut ja seeläbi minimeerida riske avariideks ja õlireostuseks.

1.2.10. Tööde teostamiseks kasutatavad seadmed peavad vastama kehtivatele tehnilistele eeskirjadele, sh ka tööohutuse nõuetele.

1.2.11. Masinaid tuleb tankida selleks ettenähtud kohtades. Vajadusel tuleb rajada projektala lähisteles eraldi vett mitteläbilaskva katendiga plats, kus toimub masinate hooldus ja tankimine.

1.2.12. Saasteainete looduskeskkonda sattumisel, avarii või selle ohu korral tuleb koheselt võtta tarvitusele abinõud avariilise reostuse peatamiseks ja likvideerimiseks või ennetamiseks.

1.2.13. Töödel tekkinud avarii korral tuleb sellest viivitamatult teavitada Keskkonnaametit ja vajadusel Päästeametit.

1.2.14. Tööde tegija on kohustatud kasutama keskkonnanaloo taotluses kirjeldatud tehnoloogiat ja töökorraldust ning teostama töid mahus, mis on toodud Keskkonnaametile esitatud taotluses.

1.2.15. Keskkonnanaloo määramata juhtudel lähtuda veeseadusest ning selle alusel kehtestatud õigusaktidest.

1.3. Määrata vee erikasutuse keskkonnanaloo nr KL-524569 nõuded teabe esitamiseks loa andjale (tabel V17).

1.4. Vee erikasutuse keskkonnanaloo nr KL-524569 on korralduse lahutamatu osa ning vee erikasutuse keskkonnanaloo nr KL-524569 ja käesolev korraldus moodustavad terviku.

1.5. Korraldus jõustub teatavaks tegemisest.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnanaloo taotluse läbivaatamine

Räpina Vallavalitsus (registrikood 75025503, aadress Põlva maakond, Räpina vald, Räpina linn, Kooli tn 1, 64504, edaspidi *loa taotleja*) esitas 08.06.2021 Keskkonnaametile vee erikasutuse keskkonnanaloo (edaspidi *keskkonnanaloo*) taotluse nr T-KL/1006927 Põlva maakonnas Räpina vallas Ruusa külas Puhkeniidu (kinnistu number 9188750, katastritunnused 70701:001:0604 ja 70701:001:0605, edaspidi *Puhkeniidu kinnistud*) kinnistutel Võhandu jõe (VEE1003000) süvendamiseks mahuga kuni 3900 m³ ja veekogu, sh märgala, laiendamiseks. Taotlus nr T-KL/1006927 on registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS (edaspidi *KOTKAS infosüsteem*) 08.06.2021 dokumendina nr DM-115957-1, menetluse nr M-115957 all.

Keskkonnaamet kontrollis taotluse nr T-KL/1006927 vastavust veeseaduse (edaspidi *VeeS*) § 190, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) § 42 ja keskkonnaministri 23.10.2019 määruse nr 56 „Keskkonnanaloo taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnanaloo taotluse ja loa andmekoosseis“ nõuetele. Keskkonnaamet leidis esitatud taotluses puudusi, mistõttu palus 02.07.2021 dokumendiga nr DM-115957-2 puudused kõrvaldada.

Loa taotleja esitas 06.07.2021 parandustaotluse nr T-KL/1006927-2 (registreeritud KOTKAS infosüsteemis 06.07.2021 dokumendina nr DM-115957-3). Keskkonnaamet kontrollis parandustaotluse nr T-KL/1006927-2 vastavust eelnimetatud nõuetele ning tuvastas puudusi. Eelnevast tulenevalt palus Keskkonnaamet 09.08.2021 saadetud dokumendiga nr DM-115957-8 puudused kõrvaldada.

Loa taotleja esitas 23.08.2021 parandustaotluse nr T-KL/1006927-3 (registreeritud KOTKAS infosüsteemis 23.08.2021 dokumendina nr DM-115957-9). Loa taotleja esitas 20.09.2021 saadetud e-kirjaga täiendavat teavet (registreeritud KOTKAS infosüsteemis 20.09.2021 dokumendina nr DM-115957-10), mille kohaselt muutub tegevuse käigus Võhandu jõe kaldajoon. Keskkonnaamet hindas parandustaotluse nr T-KL/1006927-3 (edaspidi *taotlus*) nõuetele vastavaks ning pidas andmeid piisavaks menetluse algatamiseks.

2.2. Keskkonnanaloo taotluse menetluse ja keskkonnamõju hindamise algatamine ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 3 lg 1 p 1 kohaselt tuleb keskkonnamõju hinnata, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 6 lg 1 p 17 kohaselt on olulise keskkonnamõjuga tegevus veekogu süvendamine alates pinnase mahust 500 m³. KeHJS § 11 lg 3 kohaselt algatatakse KeHJS § 6 lg-s 1 nimetatud tegevuse korral kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamine (edaspidi *KMH*) selle vajadust põhjendamata. Taotluse kohaselt kavandatakse Põlva maakonnas Räpina vallas Ruusa külas Puhkeniidu kinnistutel Võhandu jõe süvendamist mahuga kuni 3900 m³ ja kaldajoone muutmist.

Keskkonnaamet võttis 22.09.2021 dokumendiga nr DM-115957-11 taotluse menetlusse ning algatas KMH Võhandu jõe süvendamise ja kaldajoone muutmise keskkonnanaloo taotlusele.

Vastavalt KeÜS §-le 47 ja KeHJS § 12 lg-le 1 teavitab Keskkonnaamet avalikkust ja KeÜS § 46 lg-s 1 nimetatud isikuid keskkonnanaloo taotluse esitamisest ja kavandatava tegevuse KMH algatamisest teate avaldamisega ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Keskkonnaamet teavitas 22.09.2021 avalikkust keskkonnanaloo taotluse menetluse algatamisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded (teadaande number 1819616, KeÜS § 47 lg 2). Taotluse avalikustamise käigus ettepanekuid ega vastuväiteid ei esitatud.

Keskkonnaamet teavitas 23.09.2021 KMH algatamisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded (teadaande number 1819716). KeHJS § 11 lg 11 kohaselt peatub keskkonnaloa taotluse menetlus kuni KMH aruande nõuetele vastavaks tunnistamise otsusest teavitamiseni ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Kui keskkonnaloa taotlus vastab õigusaktidega sätestatud nõuetele, siis avatud menetluse korral teavitab loa andja keskkonnaloa taotluse esitamisest viivitamata vastavalt haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) §-dele 25–32 isikut, kelle õigusi keskkonnaloa andmisega või selle andmisest keeldumisega võidakse rikkuda või kelle kohustusi puudutada, sh piirinaabreid ja isikut, kelle valduses olevat kinnisasja kavandatud tegevus mõjutab määral, mis ületab oluliselt tavapärast mõju (KeÜS 46 lg 1). Keskkonnaamet teavitas KeÜS § 46 lg-s 1 nimetatud isikuid 22.09.2021 saadetud dokumentidega nr DM-115957-12 ja DM-115957-13.

Avalikku arutelu ega teate avaldamist kohalikus või maakondlikus ajalehes ei toimunud (KeÜS § 47 lg 2), kuna kavandatavate töödega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on lokaalne ning selle vastu puudub eeldatavalt piisav avalik huvi.

KeÜS § 43 lg 1 sätestab, et keskkonnaloa andja edastab keskkonnaloa taotluse viivitamata pärast selle nõuetele vastavuse kindlakstegemist kavandatava tegevuse asukoha järgsele kohaliku omavalitsuse üksusele temalt arvamuse saamiseks. Kuna antud juhul on kohalik omavalitsus ühtlasi loa taotleja, siis KeÜS § 43 lg 1 nimetatud arvamust taotlusele kohalikult omavalitsuselt ei küsitud.

Keskkonnaamet tunnistas 23.04.2025 dokumendiga nr 6-3/25/8299 KMH aruande (Maves OÜ, 2025, „Ruusa puhkeala, Võhandu jõe endise harujõe settest puhastamise keskkonnamõjude hindamine“, töö nr 21136, *edaspidi Ruusa puhkeala KMH*) nõuetele vastavaks ning teavitas sellest 07.05.2025 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded (teadaande number 2451856). KMH aruande nõuetele vastavaks tunnistamise kiri on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 23.04.2025 nr 6-3/25/8299 all. KeHJS § 11 lg 11 kohaselt jätkub keskkonnaloa menetlus Ametlikes Teadaannetes teate avaldamise järel.

Ruusa puhkeala KMH aruanne on kättesaadav KOTKAS infosüsteemis keskkonnamõju hindamiste registris nr KMH01721 all.

Keskkonnaamet teavitas XX.06.2025 keskkonnaloa nr KL-524569 andmise otsuse eelnõu ning keskkonnaloa nr KL-524569 eelnõu (edaspidi *eelnõud*) valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja saatis menetlusosalistele ja huvitatud isikutele tutvumiseks ja arvamuse/vastuväidete esitamiseks (HMS § 48 lg-d 1 ja 2, § 49 lg 1). Keskkonnaamet kaasas menetlusosalistena Puhkeniidu kinnistute piirinaabrid ning Ruusa puhkeala KMH menetlusse kaasatud asutused.

Eelnõudele ettepanekuid ja vastuväiteid esitati/ei esitatud.

3. KAALUTLUSED

3.1. Keskkonnamõju hindamine

Keskkonnamõju hinnatakse, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju (KeHJS § 3 lg 1 p 1).

KeHJS § 6 lg 1 p 17 kohaselt on olulise keskkonnamõjuga tegevus veekogu süvendamine alates pinnase mahust 500 m³. KeHJS § 11 lg 3 kohaselt algatatakse KeHJS § 6 lg 1 nimetatud tegevuse korral kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamine selle vajadust põhjendamata. Võhandu jõe süvendamise maht on 3900 m³. Seega on loa taotleja planeeritav tegevus olulise keskkonnamõjuga tegevus KeHJS mõistes. Keskkonnaamet algatas 22.09.2021 kavandatava tegevuse KMH, mille eesmärgiks oli Võhandu jõe endise harujõe puhastamine settest ja välja kaevatud settega kavandatud Ruusa puhkeala maapinna tõstmine.

KeHJS § 9 lg 1 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja. Vastavalt VeeS § 191 lg-le 1 annab keskkonnaloa Keskkonnaamet. Seega on Keskkonnaamet otsustajaks KeHJS tähenduses. Keskkonnaamet tunnistas 23.04.2025 Ruusa puhkeala KMH aruande nõutele vastavaks.

Ruusa puhkeala KMH aruandes järelдати, et:

- 1) Endisest Võhandu jõe harujõest sette eemaldamiseks on sobivaim variant veekogu puhastamine settest märgmeetodil, mille puhul pumbatakse sete filterkangaga varustatud tahendusbasseinidesse, mis takistab toitainerikka vee kandumist veekeskonda.
- 2) Tulenevalt võimalikest häiringutest elustikule ja Võhandu jõe tuleb planeeritavad tööd teha talvisel ajal, st ajavahemikul 01.11–01.03.
- 3) Töödega suurenev heljumi hulk jõevees ei ole ohtlik vee-elustikule, kui minimeeritakse ja tõkestatakse heljumi sattumist Võhandu jõkke.
- 4) Mõju põhja-nahkhiire elupaigale puudub. Häirimise vältimiseks on soovitatav pinnast transportida väljaspool poegimiskolooniate aega (01.05–31.07).
- 5) Mõju põhjataimestikule ja -loomastikule on ajutine ja pöörduv. Veetaimestik ja põhjaloostik taastuvad loodusliku leviku tulemusena.
- 6) Võhandu jões elavatele tüübiomastele kaladele oluline mõju puudub. Välistada ei saa mõne üksiku isendi hukkumist, kuid see ei mõjuta liikide populatsiooni Võhandu jões.
- 7) Välistada ei saa, et kevadel lammide üleujutuse korral võib Ruusa küla heitvee väljalasu (Ruusa heitvee väljalask koodiga nr PO136, keskkonnaluba nr L.VV/327778) kaudu suublasse juhitud heitvesi sattuda rajatavasse supluskohta. Suurvee taandudes supluskohta veekvaliteet paraneb. Supluskohta veekvaliteeti tuleb seirata, mida korraldab Terviseamet.
- 8) Projektala maapinna tõstmisel hävineb seal olev lamminiit. Tegemist on lokaalse muutusega, mis ei mõjuta lamminiite piirkonnas laiemalt.
- 9) Kavandatava tegevusega ei asendu looduslik maakate tehnikuga sellisel määral, mis võiks rohevõrgustiku tugiala funktsionaalsust oluliselt muuta. Tööde ajal esinevad häiringud rohevõrgustiku toimimises, kuid mõju on lühiajaline ja pöörduv.
- 10) Mürähäiringud levivad vaid ehitusperioodil. Täitepinnase transpordil lisanduva liiklussagedusega ei kaasne hinnanguliselt oluline müra mõju.

11) Harujõest eemaldatav sete võib tekitada lõhnaäiringuid, kuid need on ajutised ja kestavad kuni mõni kuu.

3.2. Kaalutlused keskkonnanaloo andmisel

3.2.1. Kavandatav tegevus

VeeS § 2 lg 2 ja KeÜS § 41 lg 1 p 1 koostoimes on vee erikasutuse aluseks keskkonnanaluba. Loa taotlejal on keskkonnanaluba vajalik Võhandu jõe endise harujõe süvendamiseks mahuga alates 100 m³-st (VeeS § 187 p 8) ja kaldajoone muutmiseks (VeeS § 187 p 17).

Loa taotleja taotleb keskkonnanaluba Põlva maakonnas Räpina vallas Ruusa külas Puhkeniidu kinnistutel Võhandu jõe endise harujõe süvendamiseks mahuga kuni 3900 m³ ja kaldajoone muutmiseks. Puhastatava harujõe ala on u 3800 m². Kavandatava tegevuse eesmärgiks on rajada Ruusa külla Võhandu jõe äärde puhkeala. Ruusa puhkeala on kavandatud Võhandu jõe vasakule kalda lammialale Puhkeniidu kinnistule (katastritunnus 70701:001:0604). Keskkonnanaluba taotletakse 3 aastaks.

Puhkeniidu kinnistute sihtotstarve on 100% üldkasutatav maa ning mõlemad kinnistud kuuluvad e-kinnistusraamatu 11.07.2017 kinnistamisavalduse alusel Räpina vallale. Puhkeniidu (katastritunnus 70701:001:0604) kinnistu pindala on 12 053 m² ja Puhkeniidu (katastritunnus 70701:001:0605) kinnistu pindala on 6804 m².

Ruusa puhkealale on koostatud Ruusa puhkeala detailplaneering, mis on kehtestatud Räpina Vallavolikogu 21.09.2016 otsusega nr 53 „Detailplaneeringu kehtestamine“^[1]. Detailplaneeringu kohaselt on planeeringualal asuv Võhandu jõe harujõgi tekkinud Võhandu jõe vanasse sängi, mis on suures osas kinnikasvanud.

Ruusa küla asub Võhandu jõe vahetus läheduses, kuid kogukonna inimestel puudub jõe kallaskraja ligipääs. Selle pääsu rajamine annab võimaluse ujumiskoha kasutamiseks Võhandu jõe ääres. Lisaks soovitakse taastada ajaloolist paatidega pääsu Võhandu jõele. Seega on plaanis puhastada Võhandu jõe endine harujõgi settest ja tõsta settega madalat ja liigniisket ala, et kujundada sobiva reljeefiga puhkeala.

Võhandu jõgi kuulub kavandatavate tööde piirkonnas Võhandu_5 veekogumisse (veekogumi pikk nimetus Paidra paisust Virosi ojani, veekogumi kood 1003000_5). Projektala piirkonnas jääb Võhandu jõgi (VEE1003000) Leevaku paisjärve (VEE112320) paisutuse mõju alla. Projektala kaugus Leevaku hüdroelektrijaama paisust on u 7 km ülesvoolu. Vastavalt keskkonnaloale nr L.VV/326962 (loa omaja aktsiaselts Generaator, registrikood 10039457) on Leevaku paisjärve lubatud veetase 39,36 m abs +/- 0,1 m EH2000 kõrgussüsteemis. Ruusa puhkeala, Võhandu jõe harujõe settest puhastamise eelprojekti (2021, edaspidi *eelprojekt*)^[2] toodud arvutuste kohaselt on keskmiseks veetasemeks Võhandu jões projektala piirkonnas u 39,60 m abs (EH2000) ja minimaalseks veetasemeks u 39,45 m abs. Olemasolevad maapinna (lammi pinna) kõrgusarvud kavandatud Ruusa puhkeala piires jäävad vahemikku 39,3–40,05 m

abs. Ka lubatud madalaimate veetasemete korral on kavandatava puhkeala territoorium osaliselt üle ujutatud ja ülejäänud osa territooriumist liigniiske. Kuna Ruusa puhkealal allub Võhandu jõe veetase Leevaku paisu mõjule, on Leevaku paisutuse keskkonnaloast tulenevalt lubatav veetaseme kõikumise määr 0,1 m, mistõttu on Ruusa puhkealal lammialade üleujutamine ilmselt suhteliselt harv ja lühiajaline nähtus.

Vasaku kalda poolt Võhandu jõkke avaneva endise harujõe põhja kõrgusarvud sette peal on vahemikus u 38,10–39,00 m abs. Endise Võhandu jõe harujõe põhjas on kuni 1,5 m түsedune settelasund, harujõe suue Võhandu jõkke on täis settinud ja paatidega raskesti läbitav. Eelprojekti järgi paiknevad kavandatavas piirkonnas Võhandu jõe lammialal kuni 0,5 m paksune õõtsiku, turba ja mudakihi all valdavalt liivsavid. Selleks, et puhkeala oleks kasutatav, on vajalik, et maapinna kõrgusarvud jääksid põhiosas vähemalt 0,7 m kõrgemale Võhandu jõe keskmisest veetasemest vaadeldavas piirkonnas, st pinna kõrgusarvud u 40,30 m abs või enam.

Ruusa puhkeala KMH aruandes leiti, et eelistatum lahendus on Võhandu jõe endise harujõe settest puhastamine märgmeetodil. Märgmeetodi põhimõtteline tehnoloogiline skeem on järgmine:

- endise harujõe suudme sulgemine sulundseina või tammiga;
- sette tahendusbasseinide rajamine selle ladestuskohta;
- endise harujõe pinnalt õõtsiku eemaldamine ujuvmehhanismidega;
- sette pumpamine filterkangaga varustatud tahendusbasseinidesse (kihtide kaupa, lastes vahepeal taheneda);
- pärast sette tahenemist tahendusbasseinide piirete eemaldamine;
- settelasundi profileerimine, katmine ja haljastamine.

Vastavalt eelprojektile rajatakse märgmeetodi rakendamisel kaks sette tahendusbasseini kogupindalaga u 3600 m². Sette tahendusbasseinid kujutavad endast vett läbilaskva 1,5 m kõrguse barjääriga (filterkangas puidust tuge del) piiratud alasid. Sette tahendusbasseinide suurus on arvestatud selliselt, et need võtaksid vastu ja laseksid esmalt taheneda kogu Võhandu harujõest kavandatud välja pumbatava sette mahu (3900 m³). Sette pumpamine toimub vaheldumisi kahte tahendusbasseini, kusjuures ühte basseini ühe korraga pumbatava sette ja vee segu (pulbi) kihi түsedus ei tohiks olla suurem kui 0,4-0,6 m ehk pulbi maht 650-1100 m³. Pulbi esmaseks tahenemiseks toimub vee eraldumine filtreerumise teel läbi basseini ümbritseva barjääri. Settekihi lõplik tahenemine toimub aurumise teel. Järgmise pulbikihi pumpamist varem paigaldatud settele ei ole soovitatav teha enne, kui selle pealispind on tahenenud. Sette tahendusbasseinide täitmise järgselt on basseinide piirdebarjäärid otstarbekas likvideerida alles pärast eeldatavat sette võimalikku maksimaalset tahenemist ehk pärast külmatsükli läbimist.

Ladestusalale paigutatud ja tahenenud sete (u 3900 m³) planeeritakse laugete (kalle 1:4-1:5) nõlvadega künkaks ja kaetakse 0,2-0,3 m paksuse mineraalpinnase (saviliiv või kerge liivsavi) ja u 0,1 m paksuse kasvupinnase kihiga ning haljastatakse heinaseemne külviga.

Ruusa puhkeala KMH aruande kohaselt kavandatakse ladestatud sette katmiseks vajalikku mineraalpinnast (1000–1200 m³) tuua karjäärist või kasutada 65 Võru-Räpina tee Kirmsi-Räpina lõigu rekonstrueerimistöõde käigus vabanevat pinnast. Eelistatum lahendus on

täitepinnas tuua karjäärast, kuna seal on tegemist loodusliku puhta pinnasega.

Tauno Jürgensteini antud eksperthinnangus [3] on antud soovitus, et juhul, kui kavatsetakse kasutada puhkealal sette katmiseks teetöödest ülejäävat materjali, tuleb hinnata materjali puhtust (saasteainete sisaldust), et vältida saastunud (nt sõidutee aluse kihina naftasaaduste sisaldus) pinnase kasutamist, millest võiksid saasteained sattuda Võhandu jõkke. Keskkonnaamet nõustub eksperdi antud soovitusel, et enne teetöödest ülejäänud pinnase kasutamist Võhandu jõe harujõe planeeritaval alal tuleb hinnata pinnase saasteainete sisaldusi.

Ruusa puhkeala KMH aruande kohaselt tuleb pinnases analüüsida naftasaaduste (süsivesinikud C10–C40, summa), plii (Pb), antratseni, bromodifenüüleetrite ja tributüültina ühendite sisaldusi, kui Ruusa puhkeala katmiseks kasutatakse teetöödest ülejäävat materjali. Kõik nimetatud saasteained võivad sattuda pinnasesse liiklusvahendite või rehvide kulumise ja käitlusega või kütuse põletamisega ning kuuluvad keskkonnaministri 24.07.2019 määruse nr 28 „Prioriteetsete ainete ja prioriteetsete ohtlike ainete nimekiri, prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete ja teatavate muude saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused ning nende kohaldamise meetodid, vesikonnaspetsiifiliste saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused, ainete jälgimisnimekirjaga seotud tegevused“ kohaselt prioriteetsete ainete või prioriteetsete ohtlike ainete nimekirja [4].

Analüüsi tulemusi tuleb kõrvutada keskkonnaministri 28.06.2019 määruses nr 26 „Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases“ lisas 1 nimetatud piirarvuga elumaal. Kui saastenäitajale ei ole piirarvu kehtestatud, tuleb juhendada keskkonnaministri 24.07.2019 määruse nr 28 „Prioriteetsete ainete ja prioriteetsete ohtlike ainete nimekiri, prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete ja teatavate muude saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused ning nende kohaldamise meetodid, vesikonnaspetsiifiliste saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused, ainete jälgimisnimekirjaga seotud tegevused“ § 3 lg-s 1 toodud tabelis olevast keskkonnakvaliteedi piirväärtusest, mis on määratud põhjasettele.

Puhkeniidu kinnistud ei asu Natura 2000 alal ega ala vahetus läheduses. Lähim Natura 2000 võrgustikku kuuluv ala on Virosi loodusala (EE0080226), mis asub u 2,5 km kaugusel edela suunas Võiardi küla territooriumil Virosi järvel (VEE2112300). Puhkeniidu kinnistuid läbivas ja kinnistute idaservaga piirnevas Võhandu jões on registreeritud III kaitsekategooria kalade hing (Cobitis taenia, KLO9120974) ja võldase (Cottus gobio, KLO9102548) elupaigad. Puhkeniidu kinnistute lääneserv kattub põhja-nahkhiire (Eptesicus nilssonii, KLO9108825) elupaigaga.

Kavandatava tegevuse käigus ei eemaldata kõrghaljastust, kuid osa lamminiidu kooslusest Võhandu harujõe vasakul kaldal kaetakse jõest eemaldatud settega, mistõttu lamminiitudele iseloomulik taimestik seal hävineb. Tõstetud maapinna tõttu muutub mõningal määral lokaalne looduslik veerežiim, ehk tõstetud alale ei ulatu enam Võhandu jõe suurvesi.

3.2.2. Keskkonnaloale nõuete seadmine

Kuigi keskkonnaloa andmine ning selles nõuete ja tingimuste seadmine on Keskkonnaameti kaalutlusotsus, peab Keskkonnaamet kaalutlusotsuse tegemisel lähtuma HMS § 4 lg-s 2

sätestatust, mille kohaselt kaalutusõigust tuleb teostada kooskõlas volituse piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve.

Keskkonnaamet seab keskkonnaloale nõuded ja tingimused lähtuvalt Ruusa puhkeala KMH aruandest (KeHJS § 24 lg 1) ja oma kaalutusotsusest (VeeS § 193 lg 1 p 6, 8, 9 ja 12 ja KeÜS § 53 lg 1 p 6) järgmiselt:

1) Tulenevalt võimalikest häiringutest elustikule ja Võhandu jõele, tuleb Võhandu jõe endisest harujõest sette eemaldamise töid teostada ajavahemikus 01.11-01.03.

Ruusa puhkeala KMH aruandes on töödele seatud mitmed ajalised piirangud. Kalastikust tulenevalt tuleb töid vältida Võhandu jõe harujões varakevadest varasuveni ja sellele järgneva kuu vältel, st tööd on keelatud vees perioodil 01.03-15.07. Pinnase transport tuleb korraldada väljaspool põhja-nahkhiire poegimiskolooniate aega (01.05-31.07). Linnustiku seisukohast on oluline vältida töid pesitsusajal (15.04-15.07), et mitte häirida pesitsevaid linde.

2) Liigse heljumi Võhandu jõkke sattumise vältimiseks tuleb endisest harujõest sette eemaldamise töid teha madalveeperioodil ja vältida töötamist kestvate vihmade ajal ja järel.

Kuigi suurveeperioodid võivad Eestis aastati sõltuvalt kliimatilistest tingimustest erineda, jäävad suurvee tipp perioodid tavaliselt märtsi-aprilli kuudesse kevadel ja oktoobri kuusse sügisel. Tööde ajal tuleb jälgida suurvee seisu ja vajadusel katkestada tööd, kui on oodata suuremat vihmaperioodi või varajast lume sulamisest tingitud suurvett.

3) Endise harujõe suudme ja Võhandu jõe põhijõe vahele tuleb rajada tööde ajaks tõkketamm või sulundsein, et vältida vee-elustiku sattumist harujõkke ning töödega kaasneva heljumi kandumist Võhandu peajõkke.

Ruusa puhkeala KMH aruande järgi võib tõkketammi või sulundseina rajada Võhandu jõe põhisängi ulatuvana määral, mis võimaldab harujõe suudme lahtikaevamist. Sein tuleb paigaldada enne mistahes tööde alustamist. Seina eemaldamine peab toimuma alles siis, kui tööde lõppemisest harujõe sängis on möödas vähemalt nädal ja sealne heljum on settinud.

4) Võhandu jõe vana harujõe settest puhastamise juurde tuleb kaasata arheoloog, kelle juhendamisel setet eemaldatakse.

Ruusa puhkeala KMH aruande kohaselt on Ruusa külast kogutud kahele erinevale perioodile viitavaid leide, mis osutavad pikaajalisele asustusele ja tõenäoliselt ka (osaliselt) säilinud muististele. Alale jääb arheoloogiatundlik ala ja prognoositud kiviaegne asutuskihit. Seetõttu tuleb Võhandu jõe vana harujõe settest puhastamise juurde kaasata arheoloog, kelle juhendamisel sette eemaldamise töid tehakse. Kui kavandatavaid töid tehakse arheoloogi juhendamisel, pole töödest tulenevalt ette näha negatiivseid mõjusid arheoloogiamälestistele.

5) Võhandu jõe kaldale ladustatud sete tuleb stabiliseerida ja nõrutada nii, et sete ei valguks Võhandu jõkke.

6) Töödeks kasutatavad masinad peavad olema tehniliselt korras.

7) Tööde käigus kaevetehnikasse sattunud kalad tuleb tõsta märgade kätega või kahvaga haarates tagasi Võhandu peajõkke.

8) Masinaid tuleb tankida selleks ettenähtud kohtades. Vajadusel tuleb rajada projektala lähistele eraldi vett mitteläbilaskva katendiga plats, kus toimub masinate hooldus ja tankimine.

Masinaid tuleb tankida selleks ettenähtud kohtades (nt tanklad) või vajaduse korral rajada projektala lähistele eraldi vett mitteläbilaskva katendiga plats, kus toimub masinate tankimine ja hooldamine. Plats peab olema rajatud nii, et kui sellele valgub vedelik, ei voola see keskkonda. Plats tuleb rajada veekaitsevööndist väljapoole.

9) Ruusa puhkealale ladestatud sette katmiseks vajalik mineraalpinnas (mahus 1000-1200 m³) tuua eelistatult karjäärist.

10) Kui puhkeala täiteks kasutatakse 65 Võru-Räpina tee Kirmsi-Räpina lõigu rekonstrueerimistöödest ülejäänud pinnast, tuleb eelnevalt pinnases analüüsida naftasaaduste (süsivesinikud C10–C40, summa), plii (Pb), antratseeni, bromodifenüüleetrite ja tributüültina ühendite sisaldusi, et vältida ohtlike ainete sattumist Võhandu jõkke (leostumisel pinnasest). Analüüsid peavad olema tehtud enne täitepinnase ladustamist tööalale.

Lähtuvalt eelnimetatud Ruusa puhkeala KMH aruandes välja pakutud keskkonnameetmetest seab Keskkonnaamet keskkonnaloale järgnevad nõuded:

Tööde teostamise tingimused ja nõuded (keskkonnaloa tabel V16)

1) Võhandu jõe endisest harujõest sette eemaldamise töid tuleb teostada ajavahemikus 01.11-01.03.

2) Liigse heljumi Võhandu jõkke sattumise vältimiseks tuleb endisest harujõest sette eemaldamise töid teha madalveeperioodil ja vältida töötamist kestvate vihmade ajal ja järel.

3) Endise harujõe suudme ja Võhandu jõe põhijõe vahele tuleb rajada tööde ajaks tõkketamm või sulundsein, et vältida vee-elustiku sattumist harujõkke ning töödega kaasneva heljumi kandumist Võhandu peajõkke.

4) Võhandu jõe vana harujõe settest puhastamise juurde tuleb kaasata arheoloog, kelle juhendamisel setet eemaldatakse.

Vee erikasutusega kaasneva võimaliku negatiivse keskkonnamõju vähendamise meetmed (keskkonnaloa tabel V16)

- 1) Võhandu jõe kaldale ladustatud sete tuleb stabiliseerida ja nõrutada nii, et sete ei valguks Võhandu jõkke.
- 2) Tööde käigus kaevetehnikasse sattunud kalad tuleb tõsta märgade kätega või kahvaga haarates tagasi Võhandu peajõkke.
- 3) Ruusa puhkealale ladestatud sette katmiseks vajalik mineraalpinnas (mahus 1000-1200 m³) tuua eelistatult karjäärist.
- 4) Kui puhkeala täiteks kasutatakse 65 Võru-Räpina tee Kirmsi-Räpina lõigu rekonstrueerimistöödest ülejäänud pinnast, tuleb eelnevalt pinnases analüüsida naftasaaduste (süsivesinikud C10–C40, summa), plii (Pb), antratseni, bromodifenüüleetrite ja tributüültina ühendite sisaldusi, et vältida ohtlike ainete sattumist Võhandu jõkke (leostumisel pinnasest). Analüüsid peavad olema tehtud enne täitepinnase ladustamist tööalale.

Parima võimaliku tehnika kasutamine (keskkonnanõu tabel V16)

- 1) Tööde teostamisel tuleb pidevalt jälgida tehnika korrasolekut ja seeläbi minimeerida riske avariideks ja õlireostuseks.
- 2) Tööde teostamiseks kasutatavad seadmed peavad vastama kehtivatele tehnilistele eeskirjadele, sh ka tööohutuse nõuetele.
- 3) Masinaid tuleb tankida selleks ettenähtud kohtades. Vajadusel tuleb rajada projektala lähiste eraldi vett mitteläbilaskva katendiga plats, kus toimub masinate hooldus ja tankimine.

Toimingud avarii korral (keskkonnanõu tabel V16)

- 1) Saasteainete looduskeskkonda sattumisel, avarii või selle ohu korral tuleb koheselt võtta tarvitusele abinõud avariilise reostuse peatamiseks ja likvideerimiseks või ennetamiseks.
- 2) Töödel tekkinud avarii korral tuleb sellest viivitamatult teavitada Keskkonnaametit ja vajadusel Päästeametit.

Muud asjakohased meetmed (keskkonnanõu tabel V16)

- 1) Tööde tegija on kohustatud kasutama keskkonnanõu taotluses kirjeldatud tehnoloogiat ja töökorraldust ning teostama töid mahus, mis on toodud Keskkonnaametile esitatud taotluses,
- 2) Keskkonnanõu määramata juhtudel lähtuda veeseadusest ning selle alusel kehtestatud õigusaktidest.

Keskkonnaamet lähtus keskkonnanõu andmisel ja meetmete seadmisel taotlusest ja Ruusa puhkeala KMH aruandest. Keskkonnanõuga seatud meetmeid järgides on võimalik teostada vee erikasutustöid ilma keskkonnale olulist mõju avaldamata. Keskkonnanõuale kantud nõuete mitte täitmise korral on Keskkonnaametil, vastavalt KeÜS § 62 lg 2 ja VeeS § 194 lg 2 p 4 õigus tunnistada keskkonnanõu kehtetuks. Keskkonnanõu määramata juhtudel tuleb lähtuda VeeS ning selle alusel kehtestatud õigusaktidest.

3.3. Keskkonnanõu kehtivus

VeeS § 189 lg 1 p 2 kohaselt on keskkonnaluba tähtajatu, välja arvatud juhul, kui vee erikasutus on ühekordne. Sellisel juhul antakse keskkonnaluba tegevuse kestuse ajaks (VeeS § 189 lg 2).

Loa taotleja taotleb keskkonnaluba 3 aastaks. Arvestades tööde teostamise ajavahemikku 01.11-01.03, annab Keskkonnaamet keskkonnaloa kehtivusega kuni 01.03.2028.

3.4. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnalooaga kaasnevad taotlejal seadusandlusest tulenevad õigused ja kohustused. Taotleja peab järgima VeeS ja selle alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnalooale. Olulisemad keskkonnavalasid kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloo omaja meelekspea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehel aadressilt: <https://keskkonnaamet.ee/keskkonnakasutus-keskkonnatasu/keskkonnakaitseluba/loa-omaja-meelespea>

[1] Skepast&Puhkim OÜ, 2016, Ruusa puhkeala detailplaneering (töö nr 2015-0228), kättesaadav: <https://geoportaal.maaamet.ee/digiarhiiv/url/dokumendid?logo=1&planeering=65027>

[2] Inseneribüroo Urmas Nugin OÜ, 2021, Ruusa puhkeala, Võhandu jõe harujõe settest puhastamise eelprojekt (töö nr 2021030), kättesaadav: KOTKAS infosüsteem keskkonnakaitseloo esmataotlus nr T-KL/1006927-3 lisa 4

[3] Tauno Jürgenstein, 2024, Ruusa puhkeala, Võhandu jõe endise harujõe settest puhastamise keskkonnamõjude hindamine. Mõju Võhandu jõe elustikule, kättesaadav: https://kotkas.envir.ee/kmh/kmh_view?kmh_id=429&represented_id= LISA 2. Vohandu joe Ruusa soodi puhastamise mojud elustikule TJ

[4] Muna, M., Kütt, L., Kolats, M., Veske, L., Settes ja/või elustikus akumulatsioonide prioriteetsete ainete sisalduse pikaajalise dünaamika analüüs, Keskkonnaagentuur, 2020, kättesaadav: <https://keskkonnaportaal.ee/et/settes-javoi-elustikus-akumulatsioonide-prioriteetsete-ainete-sisalduse-pikaajalise-dunaamika-analuus> (10.06.2025)

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Karina Laasik
juhtivspetsialist
veeosakond